

Repatriace 2005

1. Úvod k repatriacím

REPATRIACE JEJICH SMYSL A CÍLE

Program dobrovolných repatriací do země původu (nebo jiné země) hrazených z rozpočtu státu, je jednou z priorit Správy uprchlických zařízení MV ČR. Jedná se o dlouhodobou koncepci prováděnou o roku 1996. V jednotlivá období se notně liší vzhledem k specifikám jednotlivých vln žadatelů, např. žadatelé z Kosova, Čechenska, Slovenska i celkově odlišné skladbě jednotlivců v tom kterém období. Při všech těchto rozdílech jsou tyto základní cíle:

a) humanitární :

- v případě změny politické situace v zemi původu, nebo z jiných závažných, zejména rodinných důvodů, umožnit důstojný návrat neúspěšných žadatelů o azyl do země původu

b) preventivní :

- v případě negativního ukončení azylového řízení a finanční tísně bývalého žadatele zajistit jeho řádné opuštění území ČR a předejít jeho případnému zajištění v „Záchytném zařízení pro cizince“, které by bylo finančně daleko náročnější než repatriace
- eliminací legálního či nelegálního pobytu neúspěšných žadatelů předejít případným kriminogenním jevům. Jedná se o skupinu s omezenou možností získat zákonným způsobem finanční prostředky a tím náchylnější k protizákonnému jednání

c) motivační :

- motivovat žadatele v zjevně neodůvodněných případech k ukončení azylové procedury a k návratu do země původu (nebo do jiné země). Vzhledem k finančním nákladům na jeden pobytový den a osobu je její finanční efekt nezanedbatelný

PRŮBĚH INFORMAČNÍ KAMPANĚ K PROGRAMU REPATRIACE V JEDNOTLIVÝCH AZ

Prvotní informace týkající se repatriace jako důstojný návrat do země původu (nebo do jiné země) obdrží každý žadatel v azylovém zařízení již při vstupním pohovoru, což je uvedeno i v „Záznamu o vstupním pohovoru“. V momentě prvního rozhodnutí azylového řízení je žadatel vždy kontaktován s dotazem, zda nemá zájem využít možnosti hrazené repatriace a dále i v dalším průběhu azylového řízení. Je jim podrobně vysvětleno jak repatriace probíhá, že mají reálnou možnost ve kterékoliv fázi azylového řízení této možnosti využít. V rámci této kampaně jsou seznámeny nejen s problematikou návratu do země původu, ale jsou vedeny pohovory i o jejich nejbližší budoucnosti.

O repatriaci mohou klienti písemně požádat na sociální službě nebo na OAMP v průběhu azylové procedury za předpokladu, že požádali o zpětvzetí žádosti o udělení azylu nebo jsou cizinci ve lhůtě po nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu.

Veškeré podrobné informace o repatriaci a kontakty na nevládní organizace zabývající se touto problematikou, jsou rovněž k dispozici na informativních letáčích v různých jazykových mutacích, které jsou vyvěšeny na nástěnkách v AZ dostupných všem klientům.

PŘEDPOKLADY K REALIZACI REPATRIACE

V případě schválení žádosti o hrazenou repatriaci je tato realizována neprodleně.

Předpoklady repatriace jsou:

- podání žádosti v zákonné lhůtě – to znamená:
 - a) žadatel o udělení azylu kdykoliv v průběhu azylové procedury za předpokladu, že požádal o zpětvzetí žádosti o udělení azylu
 - b) cizinec na základě písemné žádosti podané po dobu běhu lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva podle §32 odst. 1 nebo 2, do 7 dnů po nabytí právní moci rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle zvláštního právního předpisu 1a), po dobu běhu lhůty k podání kasační stížnosti, v průběhu řízení o kasační stížnosti 8a) nebo do 24 hodin po nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti
- pravomocně ukončené řízení o udělení azylu podle zákona 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- souhlas Odboru azylové a migrační politiky
- souhlas Cizinecké policie
- platné cestní doklady a výjezdní vízum (v případě, že žadatel nemá platné cestovní doklady – viz spolupráce s IOM)
- vypořádané rodinné vztahy, zejména s ohledem k nezletilým dětem na území ČR
- zajištění vhodného spojení do cílové destinace
- v případě tranzitu a nutnosti tranzitních víz, jejich zajištění (viz spolupráce s IOM)
- poskytnutí tranzitní jistiny dle požadavků třetí země
- asistence pracovníka SUZ (nebo IOM – viz spolupráce s IOM), kteří předají osobně další podrobné informace a dohlídnou na bezproblémový odjezd)

PŘEKÁŽKY K REALIZACI REPATRIACE

- neplatný cestovní doklad, nebo jeho neexistence (viz spolupráce s IOM)
- dítě narozené na území ČR, a proto nezapsané v cestovním dokladu rodiče (viz spolupráce s IOM)
- žadatel žádá o repatriaci do jiné země, kterou ale nelze kvůli vízovému režimu realizovat (např.: žadatel bez státní příslušnosti a cestovního dokladu žádal o repatriaci do Norského království)

MECHANISMUS POSUZOVÁNÍ ŽÁDOSTI O REPATRIACI

Každý žadatel o azyl má právo kdykoliv v zákonné lhůtě o repatriaci požádat. Nárok na hrazení nákladů spojených s repatriací nevzniká automaticky a v některých případech lze žádosti nevyhovět. O vyhovění žádosti o hrazenou repatriaci z rozpočtu Správy uprchlických zařízení rozhoduje ředitelka SUZ. Každá žádost je posuzována individuálně. Ředitelka Správy uprchlických zařízení rozhoduje o repatriaci s konečnou platností, s přihlédnutím k stanovisku Odboru azylové a migrační politiky, finanční situaci žadatele, pohledávkám vůči státu, dodržování vnitřních předpisů v azylovém zařízení, zdravotnímu a psychickému stavu a k rodinné či sociální situaci.

SPOLUPRÁCE S MEZINÁRODNÍ ORGANIZACÍ PRO MIGRACI (dále jen IOM)

V případě potřeby Správa uprchlických zařízení spolupracuje při realizaci repatriací s IOM, a to v těchto případech:

- je –li nutné zajištění náhradních cestovních dokladů (dále jen NCD) pro žadatele, kteří nemají cestovní doklady
- narodí-li se dítě žadatele na území ČR a není tedy zapsáno v cestovním dokladu rodiče a Cizinecká policie mu nemůže vydat Cestovní průkaz totožnosti (dále jen CPT), nebo tento není dostačující k návratu
- vlastní-li žadatel pouze CPT vydaný Cizineckou policií, který je v tomto případě dostačující k návratu
- je-li nutná asistence při mezipřistání (z důvodů nějakého handicapu)
- je-li nevyhnutelné mezipřistání a přestup v zemích schengenského prostoru
- jedná-li se o nezletilého žadatele o udělení azylu

Zajišťování NCD, prodlužování propadlých dokladů, zapisování dětí do dokladů rodičů či jakýkoliv jiný kontakt se zastupitelskými úřady zemí původu žadatelů, zajišťuje IOM jako partner Správy uprchlických zařízení MV ČR.

SUZ MV ČR nemůže z důvodů ochrany osobních údajů žadatelů vstupovat do kontaktu se zastupitelskými úřady zemí původu žadatelů a Mezinárodní organizace pro migraci, statutem diplomatická mise, se zabývá pomocí při kontaktu s zastupitelskými úřady a úřady státní správy a informačním servisem pro lidi ocitnuvší se bez dokladů nebo v jiné nouzi. Její pomoc není vázaná na žadatele o azyl. Je proto přirozeným partnerem při jednání se zastupitelskými úřady a její intervence není nutně spojována se žádostí o azyl.

2. Souhrnné statistické údaje repatriací od roku 1996 do konce roku 2005

Přehled dobrovolných repatriací dle státní příslušnosti

Země původu	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Celkem
Afghánistán	0	0	0	0	0	0	0	1	6	2	9
Albánie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Alžír	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	4
Angola	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Arménie	3	0	0	4	6	18	20	15	12	7	85
Ázerbajdžán	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	8
Bangladéš	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Bělorusko	0	0	1	0	1	4	12	16	20	7	61
BiH	0	0	0	1	0	1	1	0	0	2	5
Bulharsko	160	135	59	47	20	59	55	15	11	7	568
Čína	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	5
Etiopie	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Ghana	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Gruzie	0	0	0	0	5	39	28	16	14	7	109
Irák	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	5
Irán	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Jordánsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Srbsko a Černá Hora	0	1	0	6	14	1	0	1	0	0	23
Kazachstán	3	0	0	0	8	1	4	6	5	1	28
Konžská dem. rep.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Kyrgyzstán	0	0	0	0	2	0	0	13	19	2	36
Libanon	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Litva	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
Lotyšsko	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3
Madagaskar	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Makedonie	0	0	5	3	1	4	1	3	0	1	18
Moldávie	0	0	1	3	11	30	17	21	13	4	100
Mongolsko	0	0	2	0	0	1	11	19	10	11	54
Nepál	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Pákistán	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Peru	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Polsko	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Rumunsko	212	19	28	16	23	127	66	13	5	4	513
Ruská federace*	7	2	4	6	36	22	24	42	134	23	300
Senegal	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Slovensko	0	0	1	0	340	125	195	762	232	319	1974
Sýrie	0	0	0	5	4	0	0	0	0	0	9
Tunisko	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Turecko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Ukrajina	6	1	11	3	13	13	28	48	43	23	189
Uzbekistán	0	0	0	0	1	0	5	13	11	0	30
Vietnam	0	0	0	0	0	1	1	6	0	1	9
Bez stát.přísl.	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	3
Celkem	391	160	113	94	492	449	474	1016	550	433	4172

* z toho 143 klientů čečenské národnosti

Vyhodnocení nákladů na dobrovolnou repatriaci

Rok	Počet repatriovaných osob	Náklady celkem v Kč	Náklady na osobu v Kč
1996	391	696.464	1.781
1997	160	837.496	5.234
1998	113	421.520	3.730
1999	94	456.906	4.861
2000	492	1.484.233	3.017
2001	449	1.842.940	4.105
2002	474	1.814.960	3.829
2003	1 016	3.047 680	3.000
2004	550	2.830 000	5.145
2005	433	1.113 383	2.571
CELKEM	4 172	14.545 582	3.486

Do nákladů na repatriace se započítává :

- přímé cestovní náklady (letenky, jízdenky)
- tranzitní jistiny (v případě pozemní dopravy přes Polsko)
- náklady na případné zajištění náhradních cestovních dokladů (náklady na zapsání dětí do cestovního pasu rodiče, náklady na zajištění prodloužení platnosti cestovního dokladu atd.)
- jsou –li nutná tranzitní víza (vstupní víza v případě repatriace do třetí země) – náklady na tyto víza
- asistence IOM

Vyhodnocení počtu repatriovaných osob podle způsobu dopravy

Rok	Pozemní doprava	Podíl v %	Letecká doprava	Podíl v %	Celkem
1996	391	100%	0	0%	391
1997	23	14%	137	86%	160
1998	106	94%	7	6%	113
1999	74	79%	20	21%	94
2000	437	89%	55	11%	492
2001	335	75%	114	25%	449
2002	377	80%	97	20%	474
2003	888	87%	128	13%	1 016
2004	347	63%	203	37%	550
2005	370	85%	63	15%	433
CELKEM	3 348	80%	824	20%	4 172

Způsob dopravy se volí podle vzdálenosti a dostupnosti cílové destinace.

V praxi je hrazena cesta na území konkrétní země v závislosti na dopravci, a to do první stanice na území cílové země. Při repatriaci leteckou cestou je to ve většině případů hlavní město, nebo jiné dostupné letiště (s ohledem na letecké spojení).

V specifických případech je možno z humanitárních důvodů zajistit dopravu co nejbliže bydliště repatriovaného.

Cílové destinace proto z větší části odpovídají hlavním městům uvedených, podle státní příslušnosti.

V případě žadatelů ze Slovenska je hrazena cesta do cílová stanice podle výběru žadatele (finanční rozdíl je zde zcela zanedbatelný).

Vyhodnocení počtu repatriovaných osob podle instance azylového řízení

Rok	I. stupeň	I. stupeň podíl v %	Ostatní počet	Ostatní podíl v %	Celkem
1996	242	62%	149	38%	391
1997	42	26%	118	74%	160
1998	38	34%	75	66%	113
1999	37	39%	57	61%	94
2000	277	56%	215	44%	492
2001	267	59%	182	41%	449
2002	266	56%	208	44%	474
2003	219	22%	797	78%	1016
2004	154	28%	396	72%	550
2005	35	8%	398	92%	433
CELKEM	1 577	38%	2 595	62%	4 172

Rozdělení repatriovaných osob dle uskutečněného stupně azylového řízení : I. stupeň a ostatní, tj. po odvolání se proti rozhodnutí OAMP

Přehled realizovaných repatriací ve spolupráci s IOM

Rok	IOM počet	IOM podíl v %	SUZ	SUZ podíl v %	Celkem
2002	105	22%	369	78%	474
2003	57	6%	959	94%	1016
2004	165	30%	385	70%	550
2005	42	10%	391	90%	433

SUZ nemá zásadních připomínek a výtek ke spolupráci s IOM-em. Spolupráci hodnotí jako velmi dobrou, až nadstandardní. V případě zajišťování dokladů jedná IOM, promptně a je schopen zajistit kratší lhůty u zastupitelských úřadů, než standardní osobní žádostí klienta. Pokud IOM realizuje i cestu, je schopen zajistit v některých případech levnější letenky, než jsou komerční ceny (například žadatelé z Moldávie vlastníci pouze CPT).

Celkový vývoj počtů repatriací od roku 1996 do konce roku 2005

Rok	Počet repatriací	Nárůst od roku 1996
1996	391	100%
1997	160	41%
1998	113	29%
1999	94	24%
2000	492	126%
2001	449	115%
2002	474	121%
2003	1016	260%
2004	550	141%
2005	433	111%

Počet realizovaných repatriací na celkový počet žadatelů o udělení azylu od roku 1996 do konce roku 2005

Rok	Celkový počet žadatelů o azyl	Počet repatriovaných	Podíl v %
1996	2 211	391	18%
1997	2 109	160	7,6%
1998	4 085	113	3%
1999	7 220	94	1%
2000	8 788	492	6%
2001	18 094	449	2%
2002	8 484	474	6%
2003	11 400	1016	9%
2004	5 459	550	10%
2005	4 021	433	11%
Celkem	71 871	4 172	6%